

Creix el nombre d'extorsions a empreses i particulars

El delicte silenciós

Molt menys espectaculars que el segrest, però molt més freqüents, les extorsions han crescut aquests últims anys fins a convertir-se en un delicte gairebé quotidià. Un telèfon i capacitat suficient per a fer por són tota la infraestructura necessària.

Nadal fora de casa. Convertida en protagonista de l'actualitat, molt a desgrat seu, Maria Àngels Feliu continua en lloc desconegut des que el dia 20 de novembre va ser segrestada per tres individus al garatge de sa casa d'Olot (Garrotxa). Propietària d'una farmàcia, 34 anys, casada i amb tres fills, el seu cas ja és conegut com el de la "farmacèutica d'Olot" i s'ha convertit en el segrest més llarg realitzat a l'estat espanyol sense motius polítics. La incertesa continua. "Discreta i honesta" com la va definir Pere Maciàs, alcalde de la ciutat, la rutina de la vida de M. Àngels es va trencar ja fa més de 40 dies quan va ser vista, per última vegada, al seu cotxe amb tres individus desconeguts que, al cap de mitja hora, confirmaven el segrest.

Des d'aquell moment la incertesa s'ha apoderat de la família de M. Àngels que ha llançat, fins ara debades, missatges televisius als segrestadors per aconseguir un alliberament que no sembla arribar mai. Almenys en tres ocasions, els segrestadors han intentat de cobrar els diners que han demanat a la família, però no han aparegut. L'angúnia creix entre els Feliu, encapçalats pel pare de M. Àngels, Tomàs Feliu de Cendra, propietari d'una empresa elèctrica, delegat de la Cambra de comerç i antic conseller del desaparegut Banc dels Pirineus. El procés de fallida d'aquest banc, que va ser declarat il·legal per un jutjat de Barcelona, es troba actualment al Tribunal Suprem i ha fet pensar a alguns en una venjança contra el pare com a mòbil del segrest. De moment, la incògnita continua. L'única prova que

la farmacèutica continua viva són dues cintes amb la seua veu que va rebre una amiga per correu; el detectiu privat contractat per la família ja comença a advertir de la tràgica possibilitat que M. Àngels pugui ser morta.

El fet que el segrest s'haja provat i que

hipòtesi macabra. La relativa facilitat amb què es pot realitzar fa que el nombre d'extorsions siga molt superior al de segrestos. Però sí, a la policia, li consten la majoria de casos, sempre queda una xifra "negra" indeterminada. La componen els casos en què les víctimes accepten les exigències dels delinqüents i no informen la policia.

Les extorsions són relativament freqüents, però solen romandre amagades i tant la policia com les víctimes intenten per tots els mitjans que no transcedesquen a l'opinió pública. La raó és ben senzilla: segons fonts de la direcció superior de policia de València "durant la investigació dels casos es considera convenient de no fer-ne referència als mitjans de comunicació. Si els extorquidors no es creuen perseguits porten a terme el pla amb més calma i segons el que havien pensat, i així hi ha més possibilitats d'intuir quins seran els seus passos i, per tant, de fer avortar els seus propòsits. En els casos d'extorsions a empreses, el perjudici econòmic es produeix simplement amb la publicació de l'existència d'amenaça".

¿Quines són les amenaces? La cosa més freqüent és que els delinqüents demanen diners a canvi de no realitzar atacs físics contra les persones extorquides o membres de la família o de no fer pública certa informació compromesa: ens trobem aleshores en el cas del xantatge. Però pot anar més enllà i les amenaces poden anar dirigides contra empreses, que els delinqüents amenacen danys irreparables per a les seues propietats o la seua imatge, si no donen els diners demanats. Aquests

Els extorsionadors truquen des de llocs públics per evitar ser identificats.

VICENT A. JIMÉNEZ

M. Àngels siga una dona casada i amb fills, de vida relativament senzilla, ha commòs l'opinió pública. Però la publicitat que ha assolit el seu cas no fa més que amagar-ne altres que difícilment arriben a transcendir i que, molt sovint, es limiten al camp de les amenaces: són les extorsions, un delicte que, segons fonts policiaques, augmenta de dia en dia.

EL DELICTE EN SUSPENS

L'extorsió és diferència d'altres delictes pel grau. Mentre en un segrest s'exigeixen uns diners a canvi de no fer més mal a una persona, ja privada de llibertat, l'extorsió és només una amenaça. No hi ha contacte físic amb la víctima, no hi ha ostatges sobre qui actuar, només una

Bunti, el pallas que havia de recollir els diners per a la banda d'extorsionadors que volien actuar sobre l'empresa Pascual.

MANUEL MOLINES / LEVANTE

casos són especialment violents quan es tracta d'empreses alimentàries. A final del 91, apareixia publicada la notícia d'un grup d'extorquidors que, al Japó, havien amenaçat una gran empresa d'enverinar-li els productes si no els feia arribar una fabulosa suma de diners. L'assumpte va arribar a convertir-se en tragèdia quan en alguns dels estocs es va detectar verí i alguns consumidors en van resultar afectats de diversa gravetat. L'extorsió va obligar l'empresa a retirar bona part dels aliments distribuïts i a canviar la marca dels que tenia emmagatzemats. La publicació d'aquesta notícia a l'estat espanyol va causar una reacció mimètica i aviat es van donar diversos casos semblants.

Duant el mes de febrer del 92 les empreses alemanyes Asko i Aldi van rebre diversos anònims advertint que, si no pagaven 36 milions de pessetes, els seus productes, llepolies i xocolatines, serien enverinats als grans magatzems amb raticida E-605. Els anònims venien de la Vila Joiosa, on els extorquidors havien demanat que es fera el lliurament dels diners. No van tenir sort. Els empresaris centroeuropeus es posaren en contacte amb la policia alacantina que no trigà a descobrir els culpables. Eren alemanys i tenien molta informació sobre les empreses que extorsionaven: no hi havia tanta gent d'aquestes característiques. Una vegada controlats els xantatgistes, la policia els va detenir quan mantenien contactes amb l'empresa per pactar el lliurament dels diners.

Però aquest fracàs no va fer desistir altres grups de tractar d'aconseguir diners

d'una manera que els sembla senzilla. Un mes després, València era l'escenari d'un altre cas semblant, però encara més rocambolesc.

Era temps de carnestoltes i ningú no se sorprendria de la presència d'un pallaso enmig de la transitada avinguda del Cid. Però, Bunti, nom que va triar per a l'ocasió el clown, no era altre que el contacte d'una banda que havia demanat quatre milions de marcs alemanys a l'empresa de llet Pascual, a canvi de no enverinar-li els productes. Aquella nit del 2 de març, Bunti va viatjar amb els representants de la marca comercial per diverses carreteres valencianes. Els extorquidors havien exigit unes quantitats petites com a indicació de la voluntat de Pascual de col·laborar, i que després cobrarien la resta en un sol paquet. Els representants de la marca, d'acord amb la policia, havien decidit de no col·laborar i fingir que tenien tots els diners en dues maletes que no podien obrir perquè no tenien les claus. Els seus moviments podien ser seguits per la policia que, a l'estil de les pel·lícules americanes, havia col·locat un emissor al vehicle. La persecució va ser llarga i discreta, fins que, potser advertit de la presència policial, Bunti va abandonar els representants de Leche Pascual en un túnel i va fugir amb el vehicle cap a Alidaia.

Uns dies més tard, tota la banda d'extorquidors, a excepció de Bunti, era capturada i es confirmava que cap producte Pascual no havia estat enverinat. El fet, com tants d'altres, hauria passat desapercebut si la policia no haguera detectat els movi-

ments dels executius de Pascual per a aconseguir una gran quantitat de divises. A partir d'aquell moment, l'empresa es va decidir a denunciar l'extorsió.

Amb tota probabilitat, la denúncia va evitar que Pascual tornara a ser objecte d'extorsions. "En aquest sentit —indiquen fonts de la policia— hem constatat que, davant les facilitats donades, les persones que accedeixen a una extorsió tornen a ser-ne víctimes i acaben, a la tercera o quarta vegada, recorrent a la policia. Cal tenir en compte que l'amenaça compleix un fi per ella mateixa, infondre por, amb independència de si hi ha intenció o no d'acomplir-la. Basta que l'amenaçat ho crega i, si no és així, és més fàcil per al delinqüent de triar una altra persona que no insistir amb la mateixa".

El dia 20 de desembre, el propietari d'un establiment hotelier de Silla denunciava a la Guàrdia Civil que dos homes li havien tret, en pocs mesos, més de dos milions de pessetes amb amenaces de mort. La denúncia va ser efectuada per causa d'una nova trucada telefònica demanant un milió més. Els extorquidors van ser detinguts, una vegada més, quan anaven a recollir aquests diners, moment en què, inevitablement, els extorquidors que fins aquell moment poden estar amagats, han de donar la cara. Els delinqüents també saben que aquest és el moment més delicat i per això és una constant complicar al més possible el moment del lliurament. Donar adreces on no apareix ningú per a poder comprovar si hi ha presència de policia, canviar de sobte el lloc escollit o triar gernacions on es difi-

cil seguir ningú, són els mètodes més freqüents per a evitar de ser detinguts.

FAMILIARS I CONEGUTS

Els extorquidors de Silla van fer una "extorsió directa", la que es realitza amb persones ja conegudes, que no es fa, per tant, des de l'anonimat. Sense aclarir quin era la relació entre extorquidors i víctima, la Guàrdia Civil va fer públic que, des de feia algun temps, es coneixien. Resulta freqüent que els extorquidors siguin persones que, per familiaritat, tenen diverses informacions sobre les víctimes: disponibilitat de diners, formes de comportament, caràcter, etc. En ocasions, uns i altres pertanyen a la mateixa família. La setmana passada, la policia detenia a Madrid un extorquidor que havia exigit al propietari d'una empresa de neteja tres milions de pessetes si volia evitar que la seua família fóra víctima d'agressions indeterminades. Realitzada la denúncia, l'extorquidor fou detingut, com la majoria, en el moment que havia de recollir els diners lliurats per l'industrial. Era José Gonzalo, de 36 anys, nebot de l'empresari, que ja havia revelat en les seues truca-

des uns coneixements sobre la família inusuals en qualsevol que no hi tinguera una relació ben propera. Aquesta proximitat és especialment notable en els casos de xantatge, en què, moltes voltes, els delinqüents no s'amaguen, segurs de poder intimidar les víctimes amb la informació que tenen.

La nòmina de casos que han passat per les forces d'ordre públic fan veure que, malgrat l'espectacularitat d'algun dels afers, com el de Leche Pascual, encara no s'ha percebut la presència de grups professionalment dedicats a l'extorsió a l'estat espanyol. Com un cas especial caldria situar l'anomenat impost revolucionari, que l'organització ETA ha fet servir en ocasions per recaptar diners. Entre els delinqüents habituals, tant l'atracament com l'extorsió són considerats maneres fàcils de guanyar diners en poc de temps. En aquests casos, els extorquidors recorren a víctimes de les quals tenen alguna informació, ja siga per mitjans propis, ja siga pels contactes que ha tingut durant alguna etapa passada a la presó. Aquestes extorsions solen anar adreçades a ciutadans d'un nivell econòmic mitjà o alt. Els delinqüents l'informen primerament del que

saben, quin treball fa, domicili, horari més habitual o el de la seua família, i concreten després els diners que volen a canvi de no actuar violentament. El més freqüent és que el contacte s'estableisca per telèfon, amb preferència a la carta que deixa més pistes. Aquestes trucades s'efectuen normalment des de llocs on els delinqüents creuen que no seran localitzats, com ara cabines o telèfons mòbils, tot i que, fins i tot en aquests llocs, poden arribar a ser detectades.

Segons fonts policiaques, "generalment, les persones que pressionen empreses no tenen intenció de dur a terme les amenaces ni tampoc capacitat de fer-ho. Únicament volen diners. En la gran majoria dels casos es tracta d'antics treballadors de les empreses amenaçades on han tingut algun problema laboral".

Les xifres oficials són optimistes, un 95% dels casos denunciats es resolen amb la detenció dels culpables, però la policia mateixa reconeix que no pot calcular quants n'hi ha d'amagats. En silenci, l'extorsió s'ha convertit en un delictes quotidià i difícil d'aturar.

Jordi Sebastià

NOVETAT

**Un repertori bàsic
per a conèixer
els teatres
valencians,
la seua estructura
i la seua història.
Conté extensa
documentació
gràfica**

P.V.P.: 4.500 pts

**Espais teatrals a la
Comunitat Valenciana.**
Col·lecció Espais; 1.

FORMES DE PAGAMENT

Enviant taló a nom de LLIG.
Llibreria de la Generalitat.
Pl. Manises, 3. 46003 València.
Telèfon (96) 386 61 70.

Enviant justificant de
transferència bancària al compte
corrent:
Núm. 0640030/11
CAM